

Monumentnummer*: 531169

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijksmonument
Inschrijving register* 14 juni 2010
Kadaster deel/nr 82934/124

Woonplaats*	Gemeente*	Provincie*
Bennekom	Ede	Gelderland

Locatienaam	Locatieomschrijving
Bennekom	

Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding	Grondperceel
Bennekom	F			1633

Omschrijving**

Inleiding

TUINSIERADEN als onderdeel van complex 'Groot Nergena' bestaande uit een horizontaal geplaatste ZONNEWIJZER op natuurstenen SOKKEL en twee natuurstenen, bolvormige BEKRONINGEN van gereconstrueerde en verplaatste hekpijlers, van oorsprong afkomstig van de havezathe/ landgoed 'de Nergena' en aan het I.V.R.O. geschonken door nazaten van burgemeester Prins.

De zonnewijzer bevindt zich op het voorterrein tegenover de hoofdentree, aan de overzijde van de ronde vijver. In het verlengde hiervan bevond zich aan de straatzijde de entree tot het terrein, gemarkeerd door gemetselde en gekeimde hekpijlers, beëindigd door de natuurstenen, bolvormige bekroningen verrijkt met beeldhouwde acanthusbladeren. Als gevolg van de verbreding van de weg zijn de hekpijlers verplaatst naar de zuidzijde van het complex. Hier zijn de pijlers opnieuw opgemetseld met hergebruik van de bekroningen. De witte keimlaag op het metselwerk is achterwege gebleven en de houten wit gelakte hekvlugels zijn vervangen door een nieuwe invulling.

Omschrijving

TUINSIERADEN: ZONNEWIJZER op natuurstenen sokkel, ontworpen omstreeks 1750 door A. Hoevenaar volgens de signering 'A. Hoevenaar fecit', is horizontaal geplaatst op een hardstenen beeldhouwde rococo sokkel. De zonnewijzer bestaat uit een bronzen

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

achthoekige wijzerplaat met daarop een uitgezaagde stijldriehoek. De plaat is gegraveerd met in het midden lijnen voor de hele uren, een kader met lijnen voor de halve uren, een kader met kwartierlijnen en een smalle rand met lijntjes voor elke vijf minuten. Het lijnenpatroon is geconstrueerd voor de noorderbreedte (poolshoogte) van 51o 46', evenals de helling van de stijl, wat blijkt uit het opschrift in de plaat: Polus 51 G 46 M.

De natuurstenen, bolvormige BEKRONINGEN zijn geïntegreerd in de nieuwe toegangspoort aan de zuidzijde van het terrein. De bol is bewerkt en voorzien van het acanthusbladmotief.

Waardering

De TUINSIERADEN als onderdeel van complex 'Groot Nergena' zijn van algemeen belang:

- * Vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een zorgvuldig vervaardigde bronzen zonnewijzer op een hardstenen sokkel gebeeldhouwd volgens de stijlkenmerken van de rococo
- * Vanwege de architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een zorgvuldig vervaardigde bolvorm voorzien van acanthusbladmotief
- * Vanwege de ouderdom van de bolbekroningen en de zonnewijzer daterend uit de 18e eeuw
- * Vanwege de typologische zeldzaamheid van vergelijkbare horizontale zonnewijzers uit deze periode
- * Vanwege de technisch innovatieve waarde van een horizontaal geplaatste zonnewijzer als 18e eeuwse tijdsaanduiding
- * Vanwege de gaafheid van de tuinsieraden
- * Vanwege de verwijzing van de tuinsieraden naar de havezathe, het landgoed 'de Nergena'
- * Vanwege de cultuurhistorische ensemblewaarde met het I.V.R.O. en de historie van 'de Nergena'
- * Als verwijzing van de bekroningen naar het oorspronkelijk ontwerp voor het I.V.R.O. waarbij de wit gekeimde bakstenen hekpijlers met natuurstenen bolvormige bekroning met wit gelakte houten vleugels een rol speelden in de symmetrische opzet.

Hoofdcategorie

Kastelen, landhuizen en parken

Subcategorie

Tuin, park en plantsoen

Functie

Tuinsieraad

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument